

Utlåtande 2016:53 RVII (Dnr 123-325/2016)

Taxa för upplåtelse av offentlig plats

Revidering

Förslag från Trafiknämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

 Taxa för upplåtelse av offentlig plats, enligt bilaga 2a och 2b till utlåtandet, fastställs att gälla från och med den 1 juli 2016.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Ärendet innebär en justering och uppdatering av upplåtelse taxan för Stockholms stad. Kommunens avgiftsrätt i samband med upplåtelse av offentlig plats grundar sig på avgiftslagen (1957:259). Ersättning utgår i form av en avgift med belopp, som kan anses skäligt med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter. Stockholms stads nu gällande taxa för upplåtelse av offentlig plats heter KFS 2011:15.

Förslaget innehåller också vissa nya kategorier av upplåtelse samt förändringar för att förenkla handläggningen och minimera riskerna för olikheter vid avgiftssättningen. Målet är, liksom vid tidigare justering, att få en lätthanterlig avgiftssättning som är rimlig utifrån både stadens och den sökandes perspektiv.

Avgifterna föreslås börja tillämpas 1 juli 2016 och redovisas i prisläge år 2016.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till trafiknämndens förslag till reviderad taxa för upplåtelser av offentlig plats. Den nya taxan bedöms vara bidragande till att uppnå visionen om en stad med mer lika förutsättningar att nå målet om en levande stadsmiljö.

Mina synpunkter

Stockholms stad får i och med detta beslut en ny upplåtelsetaxa för den offentliga platsen. Senaste revideringen skedde år 2011 och nu tar vi ännu ett viktigt steg i arbetet för ett Stockholm som håller samman. Förslaget innehåller nya kategorier av upplåtelser samt förändringar för att förenkla handläggningen och minimera riskerna för olikheter vid avgiftssättningen. Målet är att få en lätthanterlig avgiftssättning som är rimlig utifrån både stadens och den sökandes perspektiv.

I förslaget ändras tidigare indelning av avgiftsnivåerna med city-, inner- och ytterstadszon till olika nivåer utifrån platsens attraktivitet. Detta ställer även avgiften mer i relation till den påverkan för övriga medborgare som upplåtelsen innebär samt en mer flexibel avgiftssättning som bättre avspeglar de vinster en utövare har av att nyttja en offentlig plats.

Kopplingen till platsens attraktivitet, oavsett var i staden den ligger, medför fler möjligheter att anordna aktiviteter och utöka verksamheter på platser som idag är mindre attraktiva, då avgiften för markupplåtelse blir lägre.

I enlighet med konceptet Levande Stockholm har kategorin tillfälliga parker tagits fram för att främja ett föränderligt offentligt rum utifrån medborgarens och företagarens initiativ och förutsättningar. En möjlighet är att använda parkeringsplatser på motsvarande sätt som restauranger och caféer ska kunna använda parkeringsplatser för serveringsplatser. På gågata föreslås en rabatterad avgift för tillfälliga parker för att ytterligare stärka dessa gator som attraktiva offentliga rum. Avsikten är att olika aktörer enklare ska kunna bidra till en önskad förändring mot en grönare och trivsammare stad för alla.

För att främja närvaron av kultur i det offentliga rummet föreslås att avgifterna för mindre evenemang utan reklam eller utan vinstdrivande syfte slopas. En mångfald av evenemang som höjer närvaron av kultur i offentliga rum samt skapar en naturlig mötesplats främjas genom att nolltaxa tillämpas. Förhoppningen är att detta ska verka som incitament och bidra till att

möjligheten att anordna evenemang i hela staden stimuleras. Trafikkontoret kommer med stöd av kulturförvaltningen att arbeta vidare med implementeringen av de nya reglerna i syfte att förenkla för stadens evenemangsarrangörer.

Framkomlighetsstrategin är en viktig utgångspunkt. Den begränsade resurs som gaturummet utgör innebär att tillfälligt ianspråktagande av stadens mark ska ske på ett yteffektivt sätt samt under kortast möjliga tidsperiod. Förslaget kommer även att bidra till framkomlighetsstrategins mål och till trafiknämndens mål att minska störningar i trafiken genom att skapa incitament för att minska ytor och tidsperioder för tillfälliga störningar.

Upplåtelse taxan är central för en stad i snabb utveckling. Det kommer att bli allt viktigare att revidera taxan oftare än tidigare för att hantera kulturlivets förutsättningar samt storstadens behov av attraktiva offentliga rum och god framkomlighet.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Taxa för upplåtelse av offentlig plats, bilaga 2a och 2b

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Joakim Larsson och Cecilia Brinck (båda M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Föredragande borgarråds förslag till beslut godkänns delvis.
2. Därutöver anför följande.

Vi välkomnar översynen av taxor för upplåtelse av offentlig plats. Det ska vara enkelt och förutsägbart för den som vill vara med och utveckla Stockholms offentliga rum. Vi är positiva till att i stor utsträckning införliva konceptet ”pop up-parker” i Stockholm, för en mer levande och diversifierad stadsmiljö.

Vi ställer oss dock starkt kritiska till förslaget att pop up-parker som planeras i anslutning till projektet ska vara helt fria från kommersiella aktiviteter, försäljning, sponsring och reklam enligt den rödgrönrosa majoritetens nya direktiv för taxor. Försäljning och kommers i allmänhet, och mat och dryck i synnerhet, lockar människor till en plats och är en förutsättning för en levande stad. Nu omöjliggörs det i och med den rödgrönrosa majoritetens direktiv, på ett sätt som med all önskvärd tydlighet visar majoriteten missförstår vad som gör en stadsmiljö attraktiv och levande.

Vidare är vi kritiska till att upplåtelse för diverse kulturevenemang i taxeärendet behandlas styvmoderligt. Erfarenheterna från Enskedespelen och den planerade teatern under Liljeholmsbron, där orimligt hög hyra avkrävdes arrangörerna, visar med all önskvärd tydlighet att taxesystemet för kulturevenemang är orimligt. Tyvärr ser vi inte att stadens reviderade taxor kommer att lösa problemen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Taxa för upplåtelse av offentlig plats, enligt bilaga 2a och 2b till utlåtandet, fastställs att gälla från och med den 1 juli 2016.

Stockholm den 13 april 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Daniel Helldén

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Jonas Nilsson (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Ärendet innebär en justering och uppdatering av upplåtelseavgiften för Stockholms stad. Kommunens avgiftsrätt i samband med upplåtelse av offentlig plats grundar sig på avgiftslagen (1957:259). Ersättning utgår i form av en avgift med belopp, som kan anses skäligt med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter. Stockholm stads nu gällande taxa för upplåtelse av offentlig plats heter KFS 2011:15.

Förslaget innehåller också vissa nya kategorier av upplåtelse samt förändringar för att förenkla handläggningen och minimera riskerna för olikheter vid avgiftssättningen. Målet är, liksom vid tidigare justering, att få en lätthanterlig avgiftssättning som är rimlig utifrån både stadens och den sökandes perspektiv.

Avgifterna föreslås börja tillämpas 1 juli 2016 och redovisas i prisläge år 2016.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 följande.

1. Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande.
2. Trafiknämnden hemställer till kommunfullmäktige att fastställa förslaget till taxa för upplåtelse av offentlig plats, enligt bilagor 2 och 2a till kontorets tjänsteutlåtande, att gälla från och med den 1 juli 2016.

Reservation anfördes av Bo Arkelsten m.fl. (M) och Karin Ernlund (C), *bilaga I*.

Ersättaryttrande gjordes av Mikael Valier (KD) som instämmer i reservationen anförd av Bo Arkelsten m.fl. (M) och Karin Ernlund (C).

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Måluppfyllelse och styrdokument

Kontoret har haft kommunfullmäktiges inriktningsmål i åtanke vid utformningen av förslaget. För att bidra till Vision 2040 och ett Stockholm som håller samman föreslås

en ändring av indelningen av staden i zonerna City, Innerstad och Ytterstad (a och b) till en indelning från A till D. Detta ger möjlighet att skapa en sammanhållen stad med avgifter som tydligare avspeglar platsens attraktivitet.

Uppdelningen i nivåerna A – D markerar också olikheterna i den påverkan för övriga medborgare som sker med anledning av givna upplåtelser. På de platser som har de största trafikantströmmarna är den negativa påverkan på övriga medborgare större när den offentliga platsen tas i anspråk för exempelvis evenemang, försäljning eller uteservering. Här är det också svårare att tillgodose en god tillgänglighet för personer med nedsatta funktioner och därmed förknippat med större kostnader för kommunen i form av ökade handläggningstider och liknande.

En indelning av avgifterna enligt kategoriseringen ovan innebär att markupplåtelseavgiften blir lägre för exempelvis evenemang i ytterstaden.

Kopplingen till platsens attraktivitet, oavsett var i staden den ligger, medför fler möjligheter att anordna aktiviteter och utöka verksamheter på platser som idag är mindre attraktiva, då avgiften för markupplåtelse blir lägre.

För att främja närvaron av kultur i det offentliga rummet föreslår kontoret att avgifterna för mindre evenemang utan reklam eller utan vinstdrivande syfte slopas. En mångfald av evenemang som höjer närvaron av kultur i offentliga rum samt skapar en naturlig mötesplats främjas genom förslaget i och med att nolntaxa tillämpas. Förhoppningen är att detta ska verka som incitament och bidra till att möjligheten att anordna evenemang i hela staden stimuleras.

I enighet med konceptet Levande Stockholm i budget 2016 har kategorin tillfälliga parker tagits fram för att gagna ett föränderligt offentligt rum utifrån medborgarens och företagarens initiativ och förutsättningar. Den tillfälliga parken ska vara tillgänglig för alla utan förbehåll samt vara fri från försäljning och reklam. Avgiften i kommande A-läge, centrala delar av innerstaden, är beräknad utifrån nuvarande boendeparkeringskostnad för en månad samt för den standardiserade parkeringsplatsen om 15 kvadratmeter (6 x 2,5 meter). Avgiften som debiteras månadsvis är för resterande B-, C- och D-läge differentierad utifrån liknande principer som använts vid avgiftsättning av uteserveringar. På gågata föreslås en rabatterad avgift om 50 %.

Framkomlighetsstrategin har varit en grundläggande del i den beredning som genomförts i förslaget till avgiftsändringar. Den begränsade resurs som gaturummet utgör innebär att tillfälligt ianspråktagande av stadens mark ska ske på ett yteffektivt sätt samt under kortast möjliga tidsperiod. Exempel i förslaget som ämnar bidra till detta är att höja avgifter för upplag för byggställningar och öka incitamenten att minska tiden då en container står på stadens mark. Kontoret vill genom förslaget bidra till framkomlighetsstrategins mål och till trafiknämndens mål att minska störningar i trafiken genom att skapa incitament för att minska ytor och tidsperioder för tillfälliga störningar.

Ett nytt inslag förs in i gaturummet i och med att den digitala tekniken möjliggör en frekventare bildväxling och inslag med rörliga bilder. Verksamheten bör rent ekonomiskt påverkas av att reklamvärdet och att kostnaderna för drift och investeringar förändras. Reklamvärdet kan förväntas öka och att kostnaderna för

produktion och distribution av både reklam och stadsinformation minskar. Men investeringskostnader för installationerna blir sannolikt högre.

Stockholm är en dynamisk stad där många olika aktiviteter ska rymmas på den offentliga platsen. I den taxa för avgifter för upplåtelse av offentlig plats som fastställs av kommunfullmäktige beskriver trafikkontoret de olika ärenden som remitteras från Polismyndigheten för ställningstagande. I detta ställningstagande ska olika aspekter bedömas och en viktig fråga är den avgift som ska gälla för ärendet.

Ekonomi

Förslaget innebär att ett fåtal avgifter förändras samt att några avgifter tillkommer och kontoret har för avsikt att hålla de totala intäkterna på samma nivå som tidigare. De förändringar som föreslås avseende avgifterna är följande:

Punkt 1:6, Tillfälliga försäljningsplatser: inrättande av en taxa för A-läge bedöms ge en intäktsökning med 40 000 kr/år. Förslag att utöka med en avgift vid tillfällig försäljning i de mest frekventerade områdena (tidigare fanns bara innerstad och ytterstad). Att ha tre avgiftskategorier vid upplåtelse av offentlig plats för tillfällig försäljning följer samma linje som för andra upplåtelse typer där indelning är relevant. Se exempelvis byggetablering eller uteserveringar.

Punkt 2:1a, Digitala reklamvitriiner: avgiften för digitala reklamvitriiner sätts till fyra gånger priset för analog reklam. Staden har enligt befintliga avtal en ensidig rätt att avropa cirka 50 digitala reklamvitriiner på offentlig mark. Den uppskattade intäktsökningen baserat på detta avtal blir ungefär 1 500 000 kr. Den föreslagana förändringen förutsätter erforderliga beslut om att tillåta digital reklam på offentlig plats. Detta behandlas i ett särskilt ärende till trafiknämnden.

Punkt 3:1a, Evenemang utan avgift: genom att införa nolltaxa för mindre evenemang som är fria från reklam eller utan vinstdrivande syfte bedöms intäkterna minska med 300 000 kr/år. Kontoret vill som tidigare nämnts bidra till Vision 2040 genom att främja mångfalden av evenemang och kulturutbud i alla delar av Stockholms stad.

Punkt 3:1b, *Evenemang med avgift*: maxavgiften vid arrangemang med reklam, föreslås dubbleras. Evenemang med reklam har en dubblad avgift varför kontoret föreslår att även maxavgiften ska dubbleras vid evenemang med reklam. Dessa evenemang, då maxavgiften uppnås innebär ofta att stora ytor tas i anspråk. Den nuvarande avgiftssättningen av evenemang med reklam i A-läge ligger, som en jämförelse, 2 till 3 gånger lägre än evenemang som genomförs på Centralstationen. 2014 arrangerades 12 evenemang som fick maxavgift, vid ett antagande om att dessa var i snitt 2 dagar långa ger förslaget en inkomstökning på cirka 430 000 kr.

Punkt 4:2, *Fristående container, arbetsbod*: halvering av lägsta avgiften för C- och D-lägen. C- och D-lägen är mindre känsliga platser som genomgående i taxan har en lägre avgift. Dagens avgift innebär att en container kan stå dubbla tiden i C- och D-lägen innan avgiften går över den lägsta möjliga avgiften. Förslaget förväntas ge ett incitament att göra upplåtelse tiden kortare och därigenom minska belamringen i det offentliga rummet. Detta innebär en intäktsminskning på cirka 50 000 kr/år. Den totala

intäkten för containrar år 2014 var 6 552 343 kr varför kontoret anser att inkomstbortfallet är skäligt i förhållande till totalintäkterna samt de förväntade fördelar förslaget ger.

Punkt 4:4, *Byggställning* och *upplag* i samband med dessa: avgiften för byggställning i A-lägen höjs till 8 400 kr/fastighet och halvår, avgifterna för upplag höjs i hela staden. Skälet till denna förändring är att upplagen ofta är stora och belamrar ytor under lång tid. Med en avgiftshöjning ökas incitamentet att minska tiden och ytorna för upplagen i samband med på- och avetablering av byggställningar. Denna ändring bedöms ge en intäktsökning på 250 000 kr/år.

Sammantaget beräknas ovanstående förändringar innebära en total intäktsökning på cirka 2 000 000 kr per år och för 2016, då taxan föreslås börja gälla 2016-07-01, cirka 1 000 000. Den föreslagna förändringen i zonsystemet som medför att vissa platser i staden kan få en förändrad avgift innebär en osäkerhet i intäktsprognosen som inte kan förutsägas innan systemet införts. Kontoret tror dock att det nya systemet endast kommer innebära mindre förändringar varför totalintäkterna inte bör påverkas i någon högre utsträckning.

Trafikkontoret föreslår att avgiftsreglering genom KPI utgår till förmån för att avgifter räknas upp manuellt genom beslut i kommunfullmäktige där 2016 års nivå föreslås som grund. Ökat byggande och medborgarantal skapar utmaningar i en tätare och växande stad där de avgifter som kommunen tar ut för upplåtelser kan främja framkomligheten och användandet av stadens mark. Genom manuell uppräknings får staden ett mer flexibelt redskap för att kunna påverka användandet av offentlig plats i enighet med stadens intentioner.

Näringsliv och jobb i regionen

Med den föreslagna förändringen av värdering av den offentliga platsens attraktivitet ges möjlighet att på vissa platser få en lägre avgift än den nu gällande. Detta ger också möjlighet för fler verksamhetsidkare att exempelvis starta uteservering eller arrangera evenemang på platser där detta med den nuvarande avgiftssättningen är svårt. Detta ger möjlighet till fler arbetstillfällen och på sikt kan de lokala verksamheterna bidra till att platsens attraktivitet utvecklas positivt.

Tillgänglighet och framkomlighet

Tillgängligheten i gaturummet ska vara lika för alla, detta är en viktig del i förslaget till reviderad taxa. Kontoret föreslår att vissa avgifter förändras för att minska tillfälliga störningar i gaturummet och därigenom öka framkomligheten och tillgängligheten. Kontoret använder även villkorsskrivning i tillståndsärenden enligt ordningslagen för att säkerställa att tillgänglighetsfrågor beaktas av tillståndshavaren.

Nolltaxa för tillgänglighetsskapande upplåtelser regleras enligt rubrik 6:5b.

Påverkan på barn

Den nolltaxa som gäller för *mindre* barn- och ungdomsevenemang föreslås utökas till att gälla alla evenemang med barn- och ungdomsverksamhet såsom skolor, förskolor,

scoutföreningar, idrottsföreningar och liknande.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden godkänner för egen del förslaget avseende revidering av avgifter för upplåtelse av offentlig plats enligt vad som följer av detta tjänsteutlåtande samt bilagor 2 och 2a och föreslår kommunfullmäktige att godkänna densamma.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 mars 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till trafiknämndens förslag till reviderad taxa för upplåtelser av offentlig plats.

Ett införande av taxenivåer baserade på trafikantströmmar, i stället för strikt geografiskt indelade områden, bedömer stadsledningskontoret vara bidragande till att uppnå visionen om en stad med mer lika förutsättningar att nå målet om en levande stadsmiljö. Exempelvis innebär det att markupplåtelseavgiften blir lägre för evenemang eller verksamheter i mindre attraktiva platser, vilket bör kunna locka till ökad aktivitet. Vidare anser stadsledningskontoret att slopade avgifter för mindre evenemang utan reklam eller utan vinstdrivande syfte bör leda till att närvaron av kultur i det offentliga rummet ökar och samtidigt skapar naturliga mötesplatser.

Förbättrad framkomlighet är en viktig faktor i ansträngningarna att uppnå miljöeffektiva transporter och därför ser stadsledningskontoret positivt på de taxeförändringar som ökar incitamenten för att minska ytor och tidsperioder för tillfälliga störningar.

Angående förslaget att införa den nya kategorin 2.1a Digitala reklamvitriiner konstaterar stadsledningskontoret att trafiknämnden den 4 februari 2016 beslutade om riktlinjer för sådana, genom en uppdatering av nämndens *Riktlinjer för reklam och annan information på offentlig plats*. Där framgår bland annat att 50 procent av den totala digitala ytan alltid ska disponeras av staden. Riktlinjerna innehåller även stadsmiljömässiga och trafiksäkerhetsmässiga aspekter på utformning och placering.

Vad gäller förslaget om att övergå till en hantering av framtida taxeförändringar utan koppling till KPI, konsumentprisindex, ser stadsledningskontoret, såväl som trafiknämnden, att detta ger en flexibilitet som är önskvärd, då det kan bidra till att kunna påverka användandet av offentliga platser i enighet med stadens intentioner. Ett

beslut om en sådan nyordning innebär samtidigt att taxan för upplåtelser av offentlig plats utgår som en del av avgiftsbilagan i kommunfullmäktiges beslut om årlig budget (dock ej den del som avser torgplatser). Stadsledningskontoret förutsätter att trafiknämnden ser över taxenivåerna årligen eller som högst med 18 månaders intervall. Förändrade avgifter ska även fortsättningsvis beslutas av kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret noterar att trafiknämnden har införlivat den nya kategorin 5.1a Tillfälliga bostäder, som beslutades av kommunfullmäktige i särskilt ärende den 28 september 2015. Det bör uppmärksammas att dessa avgifter följer utvecklingen av motsvarande tomträttsavgifter, vilket borde förtydligas i samband med publikation av taxan.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fastställer reviderade avgifter för upplåtelse av offentlig plats i enlighet med trafiknämndens förslag enligt bilaga 1a och 1b, att gälla från och med det första månadsskiftet efter kommunfullmäktiges beslut.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Bo Arkelsten m.fl. (M) och Karin Ernlund (C) enligt följande.

Vi välkomnar översynen av taxor för upplåtelse av offentlig plats. Det ska vara enkelt och förutsägbart för den som vill vara med och utveckla Stockholms offentliga rum. Vi är positiva till att i stor utsträckning införliva konceptet ”pop-up parker” i Stockholm, för en mer levande och diversifierad stadsmiljö.

Vi ställer sig dock starkt kritiskt till förslaget att pop-up parker som planeras i anslutning till projektet ska vara helt fria från kommersiella aktiviteter, försäljning, sponsring och reklam enligt majoritetens nya direktiv för taxor. Försäljning och kommers i allmänhet, och mat och dryck i synnerhet, lockar människor till en plats och är en förutsättning för en levande stad. Nu omöjliggörs det i och med direktiven från majoriteten, och man visar med all önskvärd tydlighet att man missförstår vad som gör en attraktiv stadsmiljö.